

Program przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela

na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach

(obowiązuje studentów rozpoczynających zajęcia w roku akademickim 2015/2016)

Przebieg i organizacja

- Program przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela (PN) może być organizowany w formie kształcenia realizowanego równoległe z kształceniem w ramach studiów stacjonarnych I bądź II stopnia dla studentów posiadających lub zdobywających przygotowanie merytoryczne do nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć), na jednym z kierunków (biologia, chemia, fizyka, fizyka techniczna, geografia, informatyka, matematyka) na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, a nieposiadających przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego.
- Studia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela (PN) obejmują moduł przygotowania w zakresie psychologiczno-pedagogicznym oraz moduł przygotowania w zakresie dydaktycznym zgodnie ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r.
- Program PN obejmuje 275 godzin zajęć zorganizowanych i 120 godzin praktyk; trwa 3 semestry.
- Zajęciom przypisano w sumie 25 punktów ECTS nie wliczanych do limitu punktów obowiązujących na studiach I lub II stopnia.
- Zajęcia rozpoczynają się po utworzeniu na Wydziale grupy min. 20-osobowej.

Cele kształcenia

Celem PN jest uzupełnienie wiedzy merytorycznej (Moduł 1 standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela) kwalifikacjami psychologiczno-pedagogicznymi (Moduł 2) i dydaktycznymi (Moduł 3).

Ogólne efekty kształcenia

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent:

1. posiada wiedzę psychologiczną i pedagogiczną pozwalającą na rozumienie procesów rozwoju, socjalizacji, wychowania i nauczania - uczenia się;
2. posiada wiedzę z zakresu dydaktyki i szczegółowej metodyki działalności pedagogicznej, popartą doświadczeniem w jej praktycznym wykorzystywaniu;
3. posiada umiejętności i kompetencje niezbędne do kompleksowej realizacji dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych zadań szkoły, w tym do samodzielnego przygotowania i dostosowania programu nauczania do potrzeb i możliwości uczniów;

4. wykazuje umiejętność uczenia się i doskonalenia własnego warsztatu pedagogicznego z wykorzystaniem nowoczesnych środków i metod pozyskiwania, organizowania i przetwarzania informacji i materiałów;
5. umiejętnie komunikuje się przy użyciu różnych technik, zarówno z osobami będącymi podmiotami działalności pedagogicznej, jak i z innymi osobami współdziałającymi w procesie dydaktyczno-wychowawczym oraz specjalistami wspierającymi ten proces;
6. charakteryzuje się wrażliwością etyczną, empatią, otwartością, refleksyjnością oraz postawami prospołecznymi i poczuciem odpowiedzialności;
7. jest praktycznie przygotowany do realizowania zadań zawodowych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) wynikających z roli nauczyciela.

Szczegółowe efekty kształcenia

Po zakończeniu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela absolwent:

1) posiada wiedzę na temat:

- a) rozwoju człowieka w cyklu życia, zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych,
- b) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego, w tym w działalności pedagogicznej (dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej), oraz ich prawidłowości i zakłóceń,
- c) wychowania i kształcenia, w tym ich filozoficznych, społeczno-kulturowych, psychologicznych, biologicznych i medycznych podstaw,
- d) współczesnych teorii dotyczących wychowania, uczenia się i nauczania oraz różnorodnych uwarunkowań tych procesów,
- e) głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących,
- f) projektowania i prowadzenia badań diagnostycznych w praktyce pedagogicznej, poszerzoną w odniesieniu do odpowiednich etapów edukacyjnych i uwzględniającą specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z zaburzeniami w rozwoju,
- g) struktury i funkcji systemu edukacji celów, podstaw prawnych, organizacji i funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych,
- h) podmiotów działalności pedagogicznej (dzieci, uczniów, rodziców i nauczycieli) i partnerów szkolnej edukacji (np. instruktorów harcerskich) oraz specyfiki funkcjonowania dzieci i młodzieży w kontekście prawidłowości i nieprawidłowości rozwojowych,
- i) specyfiki funkcjonowania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów szczególnie uzdolnionych,
- j) metodyki wykonywania zadań – norm, procedur i dobrych praktyk stosowanych w wybranym obszarze działalności pedagogicznej (wychowanie przedszkolne, nauczanie w szkołach ogólnodostępnych, w szkołach i oddziałach specjalnych oraz integracyjnych),
- k) bezpieczeństwa i higieny pracy w instytucjach edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych, do pracy w których uzyskuje przygotowanie,
- l) projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego,
- m) etyki zawodu nauczyciela;

2) w zakresie umiejętności:

- a) potrafi dokonywać obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych,
- b) potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz psychologii do analizowania i interpretowania określonego rodzaju sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, a także motywów i wzorów zachowań uczestników tych sytuacji,

- c) potrafi posługiwać się wiedzą teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii oraz dydaktyki i metodyki szczegółowej w celu diagnozowania, analizowania i prognozowania sytuacji pedagogicznych oraz dobierania strategii realizowania działań praktycznych na poszczególnych etapach edukacyjnych,
  - d) potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać swoje profesjonalne umiejętności związane z działalnością pedagogiczną (dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą), korzystając z różnych źródeł (w języku polskim i obcym) i nowoczesnych technologii,
  - e) posiada umiejętności diagnostyczne pozwalające na rozpoznawanie sytuacji uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, opracowywanie wyników obserwacji i formułowanie wniosków,
  - f) posiada rozwinięte kompetencje komunikacyjne: potrafi porozumiewać się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk, będącymi w różnej kondycji emocjonalnej, dialogowo rozwiązywać konflikty i konstruować dobrą atmosferę dla komunikacji w klasie szkolnej,
  - g) potrafi ocenić przydatność typowych metod, procedur i dobrych praktyk do realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych związanych z odpowiednimi etapami edukacyjnym
  - h) potrafi dobierać i wykorzystywać dostępne materiały, środki i metody pracy w celu projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) oraz wykorzystywać nowoczesne technologie do pracy dydaktycznej,
  - i) potrafi kierować procesami kształcenia i wychowania, posiada umiejętność pracy z grupą (zespolem wychowawczym, klasowym),
  - j) potrafi animować prace nad rozwojem uczestników procesów pedagogicznych, wspierać ich samodzielność w zdobywaniu wiedzy oraz inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie,
  - k) potrafi pracować z uczniami, indywidualizować zadania i dostosowywać metody i treści do potrzeb i możliwości uczniów (w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz zmian zachodzących w świecie i w nauce,
  - l) potrafi posługiwać się zasadami i normami etycznymi w wykonywanej działalności,
  - m) potrafi pracować w zespole, pełniąc różne role; umie podejmować i wyznaczać zadania; posiada elementarne umiejętności organizacyjne pozwalające na realizację działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych), posiada umiejętność współpracy z innymi nauczycielami, pedagogami i rodzicami uczniów,
  - n) potrafi analizować własne działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze) i wskazywać obszary wymagające modyfikacji, potrafi eksperymentować i wdrażać działania innowacyjne,
  - o) potrafi zaprojektować plan własnego rozwoju zawodowego;
- 3) w zakresie kompetencji społecznych:
- a) ma świadomość poziomu swojej wiedzy i umiejętności; rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się zawodowego i rozwoju osobistego; dokonuje oceny własnych kompetencji i doskonali umiejętności w trakcie realizowania działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych),
  - b) jest przekonany o sensie, wartości i potrzebie podejmowania działań pedagogicznych w środowisku społecznym; jest gotowy do podejmowania wyzwań zawodowych; wykazuje aktywność, podejmuje trud i odznacza się wytrwałością w realizacji indywidualnych i zespołowych zadań zawodowych wynikających z roli nauczyciela,
  - c) ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,

- d) ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej; wykazuje cechy refleksyjnego praktyka,
  - e) ma świadomość istnienia etycznego wymiaru diagnozowania i oceniania uczniów,
  - f) odpowiedzialnie przygotowuje się do swojej pracy, projektuje i wykonuje działania pedagogiczne (dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze),
  - g) jest gotowy do podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz podnoszenia jakości pracy szkoły;
- 4) w zakresie języka obcego, w przypadku gdy język obcy:
- a) jest specjalnością kształcenia - ma umiejętności językowe w zakresie języka obcego, do nauczania którego uzyskuje przygotowanie, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz w zakresie języka obcego niebędącego specjalnością kształcenia zgodne z wymaganiami ustalonymi dla określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego,
  - b) nie jest specjalnością kształcenia – ma umiejętności językowe zgodne z wymaganiami ustalonymi dla określonego obszaru i poziomu kształcenia w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego;
- 5) w zakresie technologii informacyjnej - posiada:
- a) podstawową wiedzę i umiejętności w zakresie technik informatycznych, przetwarzania tekstów, wykorzystywania arkuszy kalkulacyjnych, korzystania z baz danych, posługiwania się grafiką prezentacyjną, korzystania z usług w sieciach informatycznych, pozyskiwania i przetwarzania informacji,
  - b) umiejętność zróżnicowanego wykorzystywania technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej;
- 6) w zakresie emisji głosu - posiada:
- a) podstawową wiedzę o funkcjonowaniu i patologii narządu mowy,
  - b) wykształcone prawidłowe nawyki posługiwania się narządem mowy;
- 7) w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy posiada niezbędną wiedzę z zakresu zasad bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i odpowiedzialności prawnej opiekuna.

Sylwetka absolwenta

Absolwent będzie wyposażony w podstawy wiedzy i umiejętności z zakresu pełnej realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych potrzebnych do wykonywania zawodu nauczyciela. Będzie potrafił wspierać wszechstronny rozwój ucznia czy indywidualizować proces dydaktyczny, aby zaspakajać potrzeby edukacyjne uczniów. Zdobyta wiedza pozwoli diagnozować możliwości i potrzeby uczniów, wspierać ich w pokonywaniu trudności i osiągnięciu zamierzonych efektów kształcenia. Absolwent będzie współpracować z innymi nauczycielami, rodzicami i społecznością lokalną. Będzie wyposażony w wiedzę i umiejętności z zakresu dydaktyki przedmiotowej pozwalające na skuteczne prowadzenie zajęć edukacyjnych, rozbudzanie zainteresowań poznawczych oraz wspieranie rozwoju intelektualnego ucznia poprzez właściwy dobór metod aktywizujących, technik nauczania i środków dydaktycznych. Będzie potrafił kontrolować i oceniać osiągnięcia ucznia oraz dokonywać ewaluacji. Absolwent będzie potrafił zadbać o własny rozwój, również zawodowy.

Adresat PN

Studenci od drugiego roku studiów I stopnia na kierunkach biologia, chemia, fizyka, fizyka techniczna, geografia, informatyka, matematyka i studenci pierwszego roku studiów II stopnia na kierunkach biologia, chemia, fizyka, geografia, matematyka.

Plan kształcenia

Moduł 2. Przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym

Komponenty modułu (Rozporządzenie MNiSW)	Przedmioty (PN)	Godziny, forma zajęć	Forma zaliczenia	Punkty ECTS
1. Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne (90 godz. zajęć zorganizowanych)	Psychologia ogólna	5 - wykład 20 - ćwiczenia	egz. zal. z oc.	1
	Pedagogika ogólna	10 - wykład 20 - ćwiczenia	egz. zal. z oc.	2
	Diagnoza i profilaktyka psychologiczno-pedagogiczna	20 - ćwiczenia	zal. z oc.	1
	Komunikacja interpersonalna	10 - ćwiczenia	zal. z oc.	1
	Emisja głosu	10 - ćwiczenia	zal. z oc.	
2. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (60 godz. zajęć zorganizowanych)	Psychologia rozwojowa i społeczna	5 - wykład 20 - ćwiczenia	zal. z oc.	2
	Pedagogika społeczna	10 - wykład 20 - ćwiczenia	zal. z oc.	2
	Poradnictwo edukacyjno-zawodowe	5 - ćwiczenia	zal.	0
3. Praktyka		30	zal. z oc.	1

Moduł 3. Przygotowanie w zakresie dydaktycznym

Komponenty modułu (Rozporządzenie MNiSW)	Przedmioty (PN)	Godziny	Forma zalicz.	Punkty ECTS
1. Podstawy dydaktyki (30 godz. zajęć zorganizowanych)	Dydaktyka ogólna	10 - wykład 20 - ćwiczenia	zal. z oc.	2
2. Dydaktyka przedmiotu (rodzaju zajęć) na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych (90 godz. zajęć zorganizowanych)	Dydaktyka przedmiotowa - biologii, chemii, fizyki, geografii, matematyki - w zależności od studiowanego kierunku studiów	30 - wykład 60 - ćwiczenia, konwersatorium, laboratorium	E zal. z oc.	7
3. Praktyka (120 godz.) śródroczna i ciągła	Praktyka w różnych typach szkół w zależności od kierunku studiów (asystowanie nauczycielowi i samodzielne prowadzenie zajęć)	120	zal. z oc.	6

Organizacja zajęć

Przedmiot	Forma zal. po semestrze			1 semestr PN				2 semestr PN				3 semestr PN			
	E	zo	z	I	II	III	ECTS	I	II	III	ECTS	I	II	III	ECTS
Psychologia ogólna	1	1		5	20		1								
Pedagogika ogólna	1	1		10	20		2								
Diagnoza i profilaktyka psychologiczno-pedagogiczna		1			20		1								
Komunikacja interpersonalna		2							10		1				
Emisja głosu		2							10						
Psychologia rozwojowa i społeczna		1		5	20		2								
Pedagogika społeczna		1		10	20		2								
Poradnictwo edukacyjno-zawodowe			2						5		0				
Praktyka		2							30		1				
Dydaktyka ogólna		2						10	20		2				
Dydaktyka przedmiotowa	3	2, 3						15	30		3	15	30		3
Praktyka śródroczna		3											60		4
Praktyka ciągła		3											60		3
Razem				30	100		8	25	105		7	15	150		10

Kwalifikacje po ukończeniu

Przygotowanie Nauczycielskie zapewnia uzyskanie przygotowania zawodowego do nauczania przedmiotu, prowadzenia zajęć (w zależności od studiowanego kierunku) niezbędnego do pracy w szkołach i placówkach oświatowych.

Absolwenci studiów I stopnia po ukończeniu PN uzyskują wyłącznie kwalifikacje do nauczania w szkołach podstawowych.

Ukończenie szkolenia przez absolwentów studiów drugiego stopnia określonego kierunku, pozwala na prowadzenie zajęć, zgodnych z ukończonym kierunkiem studiów, we wszystkich typach szkół.

Student, który ukończył PN na studiach I stopnia, kwalifikacje do prowadzenia zajęć we wszystkich typach szkół uzyskuje dopiero po ukończeniu studiów magisterskich na danym kierunku.

Studenci otrzymują *Zaświadczenie* uprawiające do pracy na stanowisku nauczyciela.

Warunki ukończenia

- zaliczenie Modułu 2 i Modułu 3; uzyskanie wymaganych zaliczeń i zdanie egzaminów, łącznie uzyskanie 15 pkt. ECTS w ramach PN
- złożenie karty okresowych osiągnięć studenta z przedmiotami bloku pedagogicznego, wydawanej przez Instytut Edukacji Szkolnej na początku PN
- ukończenie studiów I lub II stopnia (w zależności od studiowanego kierunku studiów) i złożenie odpisu dyplomu wraz z suplementem.

Absolwent uzyskuje *Zaświadczenie o uzyskaniu przygotowania pedagogicznego do pracy nauczycielskiej* wydawane przez Instytut Edukacji Szkolnej.

W celu otrzymania *Zaświadczenia o uzyskaniu przygotowania pedagogicznego do pracy nauczycielskiej* należy złożyć:

- 1) kartę okresowych osiągnięć studenta z przedmiotami bloku pedagogicznego wydawaną przez Instytut Edukacji Szkolnej;
- 2) odpis dyplomu ukończenia studiów wraz z suplementem.

Opłaty

Student wnosi opłaty za każdy semestr PN na podstawie zawartej z nim umowy. Kwota do zapłaty w semestrze wyliczana jest jako iloczyn *ilości punktów ECTS x 60złoty*.

Opracowanie:

dr Małgorzata Wysocka-Kunisz   mail: m.wysocka-kunisz@ujk.edu.pl